

Viggo Holm Jensen og Henning
Pryds: Videoteknik fortælletek-
nik, Teknisk Forlag. 1987, 201 s.
kr. 218,-.

Anmeldt af: Anne Hjort, mag.art.

Videoteknik fortælleteknik er tænkt som en håndbog i arbejdet med video og behandler derfor både videoteknikken og de forskellige former for understyr, samt den udtryksmæssige side - hvordan opbygger man et program, så det indhold man gerne vil formidle også når igennem til målgruppen.

I bogen er vægten lagt på videoens mere traditionelle muligheder indenfor en realistisk tradition for at fortælle - og video ses derfor i denne sammenhæng som en mellemting mellem film og fjernsyn.

Bogen når vidt omkring. Fra en oversigt over de aktuelle produktionssteder og -muligheder i dagens Danmark, til hele processen i en videoproduktion fra ide-udvikling, manuskript, til optagelse og editering. Og der gøres grundigt til værks. Ikke alene beskæftiger forfatterne sig med gode råd omkring gruppearbejde, projektplanlægning og organisering af efterkritik, man får en grundig beskrivelse af teknikken i elektronisk billedregistrering, lys og lyd og hvordan de organiseres som udtrykslementer under videooptagelsen i form af billedkomposition, konventioner omkring lyssætning og brug af lyd.

Der er gode afsnit om hvordan man i sin optagelse og redigering skaber og sikrer den ønskede kontinuitet - hvordan video forholder sig til rum og tid og med gode illustrationer gives ex. på hvordan man skaber kontinuitet i bevægelse og undgår overspring. Endvidere redegøres der for forskellige montage/klippetraditioner, i form af Eisensteins montageprincipper overfor den nordamerikanske 'continuity' - det usynlige klip.

Det andet hovedafsnit om fortælleteknik beskæftiger sig med den narrative eller fortællende film, der karakteriseres med begrebet den 'klassiske analytiske montage'. Med et illustrativt (og illustreret eksempel) viser forfatterne, hvordan en fortælling bliver til film gennem konkretiseringer i billeder/indstillinger og montage. Her kommer forfatterne ind på Christian Metz begreber om storsyntagmer som hver især former en mindre del af den samlede fortælling.

I afsnittet fokuseres udelukkende på filmteori med filmhistoriske eksempler på filmsprogets udvikling, og der afsluttes med en gennemgang af scener fra tre film som ex. på den klassiske analytiske montage.

I afsnittet gives også en kort redegørelse for den svenske dramaturg Ola Olssons såkaldte 'berettermodel', som beskriver den klassiske analytiske montage på det dramaturgiske niveau. Det er som forfatterne gør opmærksom på en model for en lineær dramaturgi, en model for hvordan man fængsler tilskueren ved at skabe identifikation og opbygge en effektiv spændingsrytme i en historie - samt hvilke fortællekomponenter man skal 'spille på' for at historien fungerer. Denne dramaturgi giver en dækkende beskrivelse af næsten alle traditionelle film og TV-produktioner, men må ikke gøres normativ, da der findes andre - og anderledes måder at fortælle på. Forfatterne kommer her kort ind på principperne i en cirkulær dramaturgi (der herhjemme mest systematisk er beskrevet og udviklet af Ulla Ryum). Der er tale om en dramaturgi der bryder med den lineære årsag-virknings-kausaltet og med den stærke følelsesmæssige identifikation, hvorved tilskueren stilles friere i sit oplevelsesvalg.

Videoteknik fortælleteknik er en meget grundig og grundlæggende bog - både i sine afsnit om den tekniske og den fortælletekniske side af en videoproduktion. Det er første gang

disse to sider er sammentænkt systematisk, og den udfylder dermed et stort behov, som er/vil blive skabt i den nuværende vækst indenfor video-produktion og produktionsmuligheder.

Bogen er i høj grad anvendelig både for videoproducenter og den praktiske medieunderviser. Bogen hæmmes til tider af en noget tung faglig og teoretisk terminologi, men bogens karakter af håndbog betyder at man kan slå op i den - og vende tilbage til de afsnit igen - når man engang får brug for det.

Anne Hjort og Ole Prehn: Syv dage med Lokal-TV - en indholds-analyse, 1987, AEM Invest A/S, 185 s., kr. 145,- incl. forsendelse.

Anmeldt af: Henrik Søndergaard, Center for Massekommunikation, Københavns Universitet.

Fagbevægelsens engagement i de elektroniske medier har i offentligheden været ret stormomsust, bl.a. på grund af gentagne overtrædelser af reklame- og networkreglerne, hvorved perspektiverne i denne medievirksomhed desværre er blevet sat lidt i skyggen, så få har haft øjnene åbne for de nye muligheder, som trods alt er blevet udviklet på lokal-TV-området.

I en pjecerække med fællestitlen "Elektroniske medieværktøjer" udgivet af Det kooperative Fællesforbund under LO er nogle af disse muligheder blevet beskrevet men der har ikke været tale om nogen egentlig analyse af resultaterne af denne virksomhed. Dette råder Anne Hjort og Ole Prehns forskningsrapport "Syv dage med lokal-TV", udført for fagbevægelsens ventu-

reselskab AEM Invest, bod på. Rapporten ligger i forlængelse af pjecerækken og præsenterer for første gang en kritisk perspektiverende og samlet evaluering af programsiden i lokal-TV-forsøgene, baseret på kvantitativ indholdsanalyse af en uges fjernsyn på de syv lokal-TV-stationer, der er tilknyttet fagbevægelsen: ALT-TV-Esbjerg, Kanal ATV-Århus, TV-Bornholm, TV-Fredericia, TV-Odense, TV-Svendborg og TV-Aalborg.

At forfatterne er hentet udenfor fagbevægelsens rækker og fremlægger egne vurderinger og synspunkter, er et positivt træk. Det har muliggjort en kritisk distance til stoffet og en meget nøgtern, fordomsfri analyse. Det er dog ikke en traditionel akademisk afhandling, som tilsigter en fuldstændig behandling af stoffet, men en praksisorienteret analyse, der skal tjene som grundlag for konkrete forbedringer af lokal-stationernes programvirksomhed, og som derfor ser det som sit mål at pege på svagheder frem for fortrin.

Rapporten er således først og fremmest henvendt til programmedarbejdere på fagbevægelsens lokal-TV-stationer, og har her en praktisk brugsværdi. Den har dog også interesse i en bredere forskningsmæssig og mediepolitisk sammenhæng, fordi den er med til at beskrive og dokumentere en vigtig side af den danske medieudvikling, som ellers let bliver overset i lyset af udviklingen inden for store medier som TV2, satellit-TV etc.

Rapporten er disponeret i to hoveddele: I første del gives en generel karakteristik af de TV-stationer og programtyper, der undersøges, samt en beskrivelse af lokal-TV's rolle og funktion i lyset af dels den i-gangværende medieudvikling, dels fagbevægelsens idegrundlag. En række generelle forhold og den sammenfattende perspektivering af indholdsanalysens resultater er ligeledes samlet i første del, som munder ud i konkrete forslag til forbedring af program-